

JAUSMŲ KLASIKA

Rosamunde Pilcher

KRIAUKLIŲ
IEŠKOTOJAI

Rosamunde
Pilcher

KRIAUKLIŲ IEŠKOTOJAI

Rosamunde Pilcher

KRIAUKLIŲ IEŠKOTOJAI

Romanas

Vilnius
2020

Šią knygą skiriu savo vaikams ir savo vaikų vaikams.

PROLOGAS

Taksi automobilis, senutėlis roveris, dvokiantis į apmušalus įsigėrusiais cigarečių dūmais, lėtai riedėjo tuščiu kaimo keliu. Buvo pati vasario pabaiga, kerinčios, stebuklingos žiemos dienos, baisiai šaltos ir šerkšnotos, su skaidriu dangumi be debesų, ankstyva popietė. Šviečianti saulė metė ant žemės ilgus šešėlius, tačiau menkai tešildė ir suarta dirva buvo kieta it geležis. Iš ūkininkų gyvenamųjų namų ir akmeninių trobelių kaminų kilo dūmai, tiesūs lyg kolonos ramiame ore, ėringos avys, apsunkusios nuo vilnos, būriavosi aplink šėryklas, šviežiai prikimštas šieno.

Sėdėdama ant užpakalinės automobilio sėdynės ir žiūrėdama pro apdulkėjusį langą Penelopė Kiling pamanė, kad pažįstama vietovė jai dar niekada neatrodė tokia graži.

Kelias staigiai pasuko, prieš akis išniro medinis stulpas, žymintis posūkį į Templ Padlį. Vairuotojas pristabdė, sunkiai perjungęs pavarą pasuko automobilį ir šis nudardėjo į pakalnę keliu tarp aukštų tankių gyvatvorių. Neilgai trukus atsidūrė miestelyje: be namų, sumūrytų iš auksaspalvio Kotsvoldo akmens, jame dar buvo spaudos kioskas, mėsinė, smuklė „Sudelėjaus ginklai“ ir bažnyčia – ji stovėjo toliau nuo gatvės, už senoviškų kapinių, užstota keleto prie tokios aplinkos tinkamų

niūrių kukmedžių. Žmonių beveik nebuvo. Vaikams dar ne-sibaigė pamokos mokykloje, o suaugusiuosius namuose laikė žvarbus oras. Tik senas vyras vedžiojo senutėlį šunį.

– Kuris namas? – pasiteiravo per petį taksistas.

Penelopė susijaudinusi pasilenkė į priekį.

– Dar truputį pavažiukite. Tiesiai per miestelį. Balti vartai iš dešinės. Jie atidaryti. Štai! Mes jau atvažiavome.

Vairuotojas išuko pro vartus, apvažiavo namą ir sustojo prie užpakalinių durų.

Penelopė atvėrė dureles ir išlipusi stipriau susisiautė nuo šalčio tamsiai mėlyną apsiaustą. Rankinėje susiradusi raktą nuėjo atsirakinti durų. Tuo metu taksistas atidarė automobilio bagažinę ir iškėlė jos nedidelį lagaminą. Penelopė atsigrėžė jo pasiimti, bet vairuotojas, kažkodėl šiek tiek susirūpinęs, ne iš karto atidavė.

– Ar nėra kam jūsų pasitikti?

– Ne, nėra. Gyvenu viena, visi įsitikinę, kad aš dar ligoninėje.

– Jums viskas bus gerai, ar ne?

Penelopė nusišypsojo žvelgdama į jo malonų veidą. Vairuotojas buvo visai jaunas vaikinys tankiais šviesiais plaukais.

– Žinoma.

Jis sudvejojo, neketino įkyrėti.

– Jeigu norite, aš įnešiu lagaminą. Ir užnešiu laiptais į antrą aukštą.

– Ak, jūs labai malonus. Bet aš lengvai galiu....

– Man nesunku, – tarė vaikinys ir nusekė paskui Penelopę į virtuvę.

Ji atidarė duris ir ėmė kopti pirma jo siaurais kaimiškais laiptais. Kvepėjo švara kaip ligoninėje. Tas kelias dienas, kol Penelopės nebuvo, ponias Placket, dievaži, netinginiavo. Ji apsidžiaugdavo, kai Penelopė išvažiudavo, tada galėdavo imtis

retai dirbamų darbų: nuplaudavo baltai dažytus laiptų turėklų stulpelius, išvirindavo skudurus dulkėms valyti, nušveisdavo žalvario ir sidabro indus.

Penelopės kambario durys buvo paliktos pravertos. Ji įėjo į vidų, jaunuolis išėkė iš paskos ir pastatė lagaminą ant grindų.

– Gal dar kuo nors galiu padėti? – paklausė jis.

– Ne, niekuo. Kiek aš jums skolinga?

Taksistas pasakė sumą, atrodė susigėdęs, keistai sutrikęs. Penelopė sumokėjo, o gražą liepę pasilikti. Jis padėkojo ir juodu nulipo į apačią.

Tačiau jaunuolis lūkuriavo, nenorėjo išeiti. „Tikriausiai jis turi senelę, kurią jaučia privalantis globoti“, – nusprendė Penelopė.

– Tai jums tikrai viskas bus gerai?

– Patikėkite manimi. O rytoj ateis mano draugė ponია Placket. Tada aš jau nebebūsiu viena.

Taksistą tai kažkodėl nuramino.

– Tada aš jau eisiu.

– Viso gero. Labai ačiū.

– Nėra už ką.

Išlydėjusi jaunuolį Penelopė grįžo į vidų ir uždarė duris. Ji liko viena. Tai teikė palengvėjimą. Namai. Jos nuosavas namas, jos daiktai, jos virtuvė. AGA šildymo krosnis tyliai sau burbuliavo, namuose buvo palaimingai šilta. Penelopė atsisagstė apsiaustą ir nusiautusi pasvėrė ant kėdės atkaltės. Ant kruopščiai nušveisto stalo gulėjo šušnis korespondencijos, ji pervertė ją, bet nieko svarbaus ar įdomaus neaptikusi paliko ir perėjusi per virtuvę pravėrė į oranžeriją vedančias įstiklintas duris. Pastarąsias kelias dienas Penelopei nedavė ramybės mintys, kad jos brangieji augalai galbūt žūsta nuo šalčio arba dėl vandens stokos, tačiau ponია Placket buvo pasirūpinusi jais ir visais namais. Žemė vazonuose buvo drėgna ir puri, augalų lapai

ryškiai žali. Ankstyvosios pelargonijos jau puikavosi smulkių pumpurų karūnėlėmis, o hiacintai atrodė ūgtelėję mažiausiai tris colius. Pro oranžerijos stiklą buvo matyti žiemos sukaustytas sodas, medžiai plikomis šakomis tamsiais nėriniais puošę žydrą dangų, bet po kaštainiu iš samanotos velėnos jau lindo snieguolės, pirmuosius sviesto geltonumo žiedlapius skleidė kurpelės.

Išėjusi iš oranžerijos Penelopė užkopė laiptais į antrą aukštą, ketindama išsikrauti lagaminą, tačiau pasidavė pagundai ir leido sau pasimėgauti buvimu namie. Ji vaikščiojo be jokio tikslo, atidarinėjo duris, tikrino miegamuosius, žvalgėsi pro langus, lietė baldus, taisė užuolaidas. Viskas buvo savo vietoje. Niekas nepasikeitė. Pagaliau nusileidusi į apačią ir grįžusi į virtuvę Penelopė pasiėmė nuo stalo laiškų ir per valgomąjį nuėjo į svetainę. Čia buvo labiausiai jos branginami daiktai: rašomasis stalas, gėlės, paveikslai. Židinių rado pakrautą. Ji brūkštelėjo degtuką ir priklaupusi prikišo prie laikraščio. Plykstelėjo ugnis, sausi prakurai traškėdami pasigavo liepsną. Penelopė pridėjo daugiau malkų ir liepsnos židinyje šoktelėjo aukštyn. Namai vėl atgijo; atlikusi šią malonį užduotį Penelopė nebegalėjo atidėlioti pokalbio su kuriuo nors iš savo vaikų, reikėjo jiems papasakoti, ką ji padarė.

Tik kuriam iš jų paskambinti? Penelopė atsisėdo į krėslą ir susimąstė. Ko gero, Nensei, nes ji vyriausia, be to, mano esanti labiausiai atsakinga už savo motiną. Tačiau Penelopė abejojo, kad jau yra pakankamai stipri kalbėtis su Nense.

Tai gal Noeliui? Jis, vienintelis vyras šeimoje, veikiausiai būtų sukalbamas. Bet mintis, jog iš Noelio galima sulaukti pagalbos arba patarimo, buvo tokia absurdiška, kad Penelopė nejučia nusišypsojo. „Noeli, aš išsirašiau iš ligoninės ir grįžau namo.“ Išgirdęs šią žinią Noelis veikiausiai atsakytų: „O?“

Tada Penelopė padarė tai, ką visą laiką žinojo padarysian-

ti. Ji pakėlė telefono ragelį ir surinko Olivijos biuro Londone numerį.

– *Ve-nus*, – žurnalo pavadinimą išdainavo skambučių priėmimo ir paskirstymo darbuotoja.

– Gal galėčiau pasikalbėti su Olivija Kiling?

– Pala-aukite minutėlę.

Penelopė laukė.

– Panelės Kiling sekretorė, – pasigirdo balsas.

Prisiskambinti Olivijai buvo beveik taip pat sunku, kaip pasišnekėti su Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentu.

– Norėčiau pasikalbėti su panele Kiling.

– Apgailestauju, panelė Kiling posėdžiauja.

– Ji posėdžių salėje ar savo kabinete?

– Savo kabinete... – sekretorė, regis, susierzino, bet nieko keista, – tačiau ji ne viena.

– Ką gi, prašyčiau jai pranešti, kad skambina motina. Reikalas labai svarbus.

– Negalima... atidėti?

– Nė minutės, – griežtai tarė Penelopė. – Aš jos ilgai neužlaikysiu.

– Gerai.

Vėl teko laukti. Pagaliau atsiliepė Olivija:

– Mamyte!

– Atsiprašau, kad trukdau...

– Mamyte, ar kas nors blogai?

– Ne, nieko bloga.

– Ačiū Dievui. Skambini iš ligoninės?

– Ne, iš namų.

– Iš *namų*? Kada tu grįžai *namo*?

– Šiandien, apie pusę trijų.

– Bet aš maniau, kad tave ten palaikys dar mažiausiai savaitę.

– Gydytojas to norėjo, tačiau man ten atsibodo, aš baisiai išvargau. Naktimis nė bluosto nesudėdavau, be to, gretimoje lovoje gulinti senutė kalbėjo neužsičiaupdama. Net ne kalbėjo, o kliedėjo vargšėlė. Taigi pasakiau gydytojui, kad daugiau to neištversiu, susikroviau daiktus ir išėjau.

– Tu savavališkai išėjai iš ligoninės, – tiesiai tarė Olivija; iš balso atrodė, jog ji nuolankiai išklausė šią žinią ir nė kiek nenustebo.

– Visiškai teisingai. Aš esu sveika. Pasigavau dailų taksi automobilį su šauniu vairuotoju, jis parvežė mane namo.

– Nejaugi gydytojas neprieštaravo?

– Garsiai prieštaravo. Tik nelabai ką galėjo padaryti.

– Ak, *mamyte*, – Olivijos balse buvo girdėti linksmos gaidelės. – Tu nedorėlė. Ruošiausi šį savaitgalį tave aplankyti ligoninėje. Būčiau atvežusi daug vynuogių, o paskui, kaip visada, pati suvalgysiu.

– Gali aplankyti mane namie, – pasiūlė Penelopė ir iškart pasigailėjo, nes dukrai galėjo pasirodyti, kad motina jos ilgisi arba jaučiasi vieniša ir trokšta Olivijos draugijos.

– Ką gi... jeigu tu tikrai gerai jautiesi, gal truputį atidėsiu mūsų susitikimą. Šį savaitgalį būsiu velniškai užsiėmusi. Ar jau skambinai Nensei, *mamyte*?

– Ne. Ketinau, bet paskui pabijojau. Juk žinai, ji tuoj susinervins. Paskambinsiu rytoj, kai atvažiuos ponija Placket, tada patogiai įsitaisysiu, būsiu tvirta ir nepajudinama.

– Kaip tu jautiesi? Pasakyk teisybę, *mamyte*.

– Visai gerai. Tik bėda, kaip sakiau, kad trūksta miego.

– Tik nepervark, gerai? Turiu omenyje, nepulk į sodą, nekask duobių ir nebandyk persodinti vaismedžių.

– Ne, to aš nedarysiu. Pažadu. Vis tiek žemė kieta kaip geležis. Neįsmeigčiau kastuvo į dirvą.

– Visa laimė. Mamyte, jau turiu baigtą pokalbį, kabinete su manimi yra bendradarbis...

– Žinau. Tavo sekretorė man pasakė. Atleisk už sutrukdyimą, bet norėjau, kad žinotum, kas atsitiko.

– Gerai, kad paskambinai. Palaikysime ryšį, mamyte. Truputį pasisaugok.

– Būtinai. Sudie, mieloji.

– Sudie, mamyte.

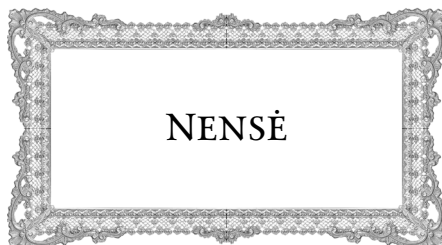
Penelopė baigė pokalbį, padėjo telefoną ant stalo ir atsiložė krėslė.

Daugiau nieko nereikėjo padaryti. Ji susivokė esanti labai pavargusi, bet tas nuovargis toks geras, malšinamas ir tirpdomas aplinkos, tarsi jos namas it mielas žmogus globtų ją meilingomis rankomis. Sėdint iki skausmo pažįstamame krėslė šiltame, degančio židinio nušviestame kambaryje ją nustebino laimės jausmas, užliejęs be aiškios priežasties ir jau daug metų nepatirtas. „Tai todėl, kad esu gyva. Man šešiasdešimt ketveri ir aš patyriau širdies smūgį, jeigu galima tikėti tais idiotais daktarais. Kad ir kaip buvo, išgyvenau ir tai pamiršiu, daugiau niekada apie tai nekalbėsiu, nesusimąstysiu. Nes aš esu gyva. Galiu jausti, liesti, matyti, girdėti, užuosti; galiu pasirūpinti savimi; galiu savavališkai išeiti iš ligoninės, susirasti taksi ir grįžti namo. Sode jau lenda iš dirvos snieguolės, artėja pavasaris. Aš jį pamatysiu. Išvysiu kasmetinį gamtos stebuklą, jausiu, kaip savaitė po savaitės saulė darosi vis kaitresnė. Kadangi esu gyva, matysiu, kaip visa tai vyksta, ir pati būsiu šio stebuklo dalis.“

Ji prisiminė nuostabųjį Morisą Ševaljė. „Kaip jaučiasi žmogus, sulaukęs septyniasdešimties?“ – paklausė jo. „Neblogai, – atsakė šis. – Turint omenyje alternatyvą.“

Bet Penelopė Kiling jautėsi tūkstantį kartų geriau negu „neblogai“. Gyvenimas dabar atrodė ne šiaip paprastas, savaime

suprantamas dalykas, o premija, dovana, kuria turi mėgautis kiekvieną tau papildomai suteiktą dieną. „Laikas nėra begalinis. Aš nešvaistysiu veltui nė akimirkos“, – pažadėjo ji sau. Penelopė dar niekada nesijautė tokia stipri ir kupina optimizmo. Tarsi vėl būtų tapusi jauna, tik ruošūsi pradėti gyventi ir kažkas nuostabaus turėtų nutikti.

Nensei Čemberlen kartais atrodydavo, kad visai paprastas ir nekaltas reikalas jai būtinai turi tapti sunkiai įveikiamas, be to, dar ir turėti varginančių komplikacijų.

Tarkim, šįryt. Rūškaną kovo vidurio dieną. Viskas, ką ji darė... ką ketino padaryti... tai suspėti į traukinį 9:15, vežantį iš Čeltnamo į Londoną, papietauti su seserimi Olivija, gal dar užsukti į *Harrods** ir grįžti namo. Pagaliau šis sumanymas nebuvo niekuo labai blogas. Nensė nesiruošė išitraukti į laukines išlaidavimo orgijas ar susitikti su meilužiu; tiesą sakant, kelionė buvo labiau dalykinė, reikėjo aptarti išipareigojimus ir priimti sprendimus, bet, vos tik jai pranešus artimiesiems savo planą, padėtis visiškai pasikeitė ir ji susidūrė su pasipriešinimu, arba dar blogiau – su abejingumu, ir pasijuto tarsi kovojanti dėl savo gyvybės.

Vakar vakare, pasikalbėjusi telefonu su Olivija ir susitarusi susitikti, Nensė nuėjo ieškoti savo vaikų. Rado juos mažojoje svetainėje, kurią Nensė mintyse eufemiškai vadino biblioteka, išsidrėbusius ant sofos priešais židinį ir žiūrinčius televizorių. Jie turėjo savo žaidimų kambarį ir savo televizorių, tačiau ten

* Didžiausia Londono universalinė parduotuvė (čia ir toliau – vertėjos pastabos).

nebuvo židinio, o televizorius buvo nespaltotas, tad nieko keista, kad vaikai daugiausia laiką leisdavo čia.

– Brangieji, rytoj aš turėsiu važiuoti į Londoną susitikti su teta Olivija, reikia pasikalbėti apie senelę Pene...

– Jeigu tu išvažiuosi į Londoną, kas tada nuves Žaibą pas kalvį pakaustyti?

Tai buvo Melanija. Kalbėdama ji kramtė kasos galiuką ir viena akimi piktai dėbčiojo į maniakišką roko dainininką, užimančią visą televizoriaus ekraną. Melanijai buvo keturiolika ir motina nuolat sau primindavo, kad jai dabar brendimo amžius.

Nensė tikėjosi tokio klausimo ir turėjo paruoštą atsakymą:

– Paprašysiu Kroftvėjaus nuvesti. Jis turėtų sugebėti ir vienas tai padaryti.

Kroftvėjus buvo paniurėlis sodininkas ir visų galų meistras. Juodu su žmona gyveno butelyje virš arklidės. Tas vyras nemėgo arklių, nuolat smarkiai juos gąsdino garsiu balsu ir šiurkščiu elgesiu, tačiau, be kitų darbų, jam buvo pavesta padėti jais rūpintis, tad jis, kad ir nenoromis, tai darydavo: suvarydavo vargšus apsiputojusių padarus į narvą arkliams ir veždavo juos šia gremėzdiška transporto priemone į įvairius „Ponių klubo“ renginius visoje šalyje. Tokiais atvejais Nensė kalbėdavo apie jį kaip apie arklininką.

Rupertas, kuriam buvo vienuolika, išgirdęs apie pasikeitimus taip pat puolė prieštarauti:

– Juk sakiau, kad rytoj aš einu pas Tomį Robsoną gerti arbatos. Jis turi keletą futbolo žurnalų, sakė, galės man juos paskolinti. Kaip aš grįšiu namo?

Apie sūnaus planus Nensė išgirdo pirmą kartą. Nusprendusi nesikarščiuoti ir nujausdama, jog pasiūlymas su draugu susitikti kitą dieną sukels audringą pasipriešinimą ir skundus: „Tai neteisinga!“, ji užgniauzė susierzinimą ir kaip įmanydama ramiau pasakė, kad namo jis galės grįžti autobusu.

– Tada turėsiu iš kaimo pareiti pėsčiomis.

– Na taip, bet tai juk tik ketvirtis mylios. – Ji nusišypsojo švelnindama padėtį. – Nieko neatsitiks, jeigu vieną kartą ir pareisi.

Nensė tikėjosi, kad sūnus jai taip pat nusišypsos, tačiau jis piktai sugriežė dantimis ir vėl išmeigė akis į televizoriaus ekraną.

Nensė laukė. Ko? Galbūt šio tokio susidomėjimo tuo, kas svarbu visai šeimai? Netgi viltingas klausimas, ar ji parves jiems dovanų, būtų geriau nei nieko. Bet vaikai jau pamiršo, kad ji čia, ir visą dėmesį nukreipė į koncertą, rodomą per televizorių. Staiga pajutusi, kad kambaryje nepakeliamai triukšminga, Nensė išėjo ir uždarė paskui save duris. Koridoriuje ją apgaubė žvarbus šaltis, kylantis nuo plytelėmis išklotų pirmo aukšto grindų ir viršų ir užpildantis laiptų aikštelės tuštumą.

Ši žiema buvo nuožmi. Kartkartėmis Nensė atkakliai kartodavo sau (ir kitiems, kuriuos buvo galima priversti klausytis), kad šaltis jai nėra motais. Ji esanti šiltakraujė būtybė ir šalčio nebijanti. Be to, pridurdavo ji, savuose namuose nebūna šalta. Visada yra daug darbo.

Tačiau šįvakar, kai nepavyko rasti bendros kalbos su vaikais, negana to, reikėjo eiti į virtuvę pasišnekėti su ta paniurėle ponia Kroftvej, Nensė sudrebėjo, tvirčiau susisiautė šiltą nertinį ir pamatė, kaip nušiuręs kilimėlis prie durų truputį pakilo ir sujudėjo nuo skersvėjo, prasiskverbusio pro nesandarių laukųjų durų apačią.

Tai todėl, kad jie gyvena sename name, senutėliame karalių Jurgių epochos vikariate, esančiame nedideliame dailiame Kotsvoldo bažnytkaimyje. Senasis vikariatas Bemverte. Geras adresas, Nensei būdavo malonu pasakyti jį darbuotojams paroduotuvėse. „Tiesiog pateikite man sąskaitą: poniai Čemberlen, Senasis vikariatas, Bemvertas, Glosteršyro grafystė.“ Ji užsakė

Harrods išspausdinti adresą ant brangaus melsvo rašomojo popieriaus, lapų viršuje. Tokios smulkmenos kaip rašomasis popierius Nensei daug reiškė. Jos darė išpūdį.

Juodu su Džordžu atsikraustė čia netrukus po tuoktuvių. Ne taip seniai ankstesniam Bemverto dvasininkui netikėtai kraujas mušė į galvą, jis ėmė maištauti ir pareiškė savo vyresnybei, kad joks žmogus... juo labiau Bažnyčios atstovas, gaunantis varganas pajamas, negali būti apgyvendintas ir auginti vaikus tokia absurdiškai dideliame, nepatogiam ir šaltame name. Vyskupija kurį laiką svarstė ir netgi pasiuntusi arkidiakoną patikrinti, ar tai tiesa, o kai šis pernakvojęs čia persišaldė ir vos nemirė nuo plaučių uždegimo, galiausiai sutiko pastatyti naują vikariatą. Kai kitame kaimo gale iškilo tinkamas mūrinis vieno aukšto pastatas, senąją vikariatą buvo nuspręsta parduoti.

Jį ir nusipirko Džordžas su Nense. „Mes jį pasičiupome“, – pasakė ji savo draugėms, tarsi juodu su Džordžu būtų buvę itin greitos orientacijos gudruoliai; tiesa, sumokėjo už jį skatikus, tačiau ilgainiui paaiškėjo, jog tik todėl, kad jo niekas kitas nepirko.

„Žinoma, čia daug ką reikės patvarkyti, bet namas nuostabus, karalių Jurgių epochos pabaigos... ir žemės gana didelis gabalas... su diendaržiu ir arklidėmis... o iki Čeltnamo ir Džordžo kontoros – tik pusvalandis kelio. Jis tobulas.“

Namas tikrai buvo tobulas. Nensei, užaugusiai Londone, namas įkūnijo visas jos paaugliškas svajones, subrandintas jaunąjį Barbaros Kartland ir Žoržetės Heyer romanų. Gyventi kaime ir būti dvarininko žmona – tai nuo seno buvo kuklių jos troškimų viršūnė, bet, žinoma, jau po tradicinio Londono pokylių sezono, tuoktuvių bažnyčioje vilkint baltą nuotakos suknelę, su pamergių palyda, ir jos nuotrauka, išspausdinta žurnale *Tatler*. Visa tai buvo, išskyrus Londono pokylių sezoną,

ir jaunamartė susivokė tapusi namo su žirgu arklidėje ir sodu bažnytinėms šventėms švęsti Kotsvolde šeimininke. Turėjo tinkamų draugų, reikiamos veislės šunų, Džordžas buvo vietinių konservatorių vadas ir sekmadieniais iš ryto skaitydavo moralus.

Iš pradžių gyvenimas tekėjo sklandžiai. Kadangi pinigų netrūko, jie paremontavo seną namą, baltai perdažė iš lauko, įsivedė centrinį šildymą, o Nensė apstatė jį karalienės Viktorijos laikų baldais, Džordžo paveldėtais iš tėvų, ir su didžiausiu malonumu dekoravo savo miegamąjį margu kartūnu. Tačiau ilgainiui infliacija išpūtė šildymui naudojamo kuro kainą ir darbininkų algas, darėsi vis sunkiau surasti pagalbininkų namų ir sodo darbams. Finansinė namo ir ūkio išlaikymo našta kasmet sunkėjo ir Nensei kartais toptelėdavo, kad jie per daug apsižiojo.

Tarsi to dar būtų negana, jiems teko siaubingai brangiai mokėti už vaikų ugdymą. Abu, Melanija ir Rupertas, lankė vietines privačias mokyklas. Melanija veikiausiai ją baigs ir įgis A lygio išsilavinimą, tačiau Rupertas buvo užrašytas į jo tėvo parinktą uždarą privilegijuotą vidurinę mokyklą Čarlzvorte; Džordžas įregistravo joje sūnų kitą dieną šiam gimus ir iškart apdraudė nedidele suma, kad atėjus laikui būtų kuo sumokėti už mokslą, bet paaiškėjo, jog tos niekingai menkos sumos darbar, tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt ketvirtais metais, vos pakaks pirmam įnašui.

Kartą, praleidusi Londone su Olivija visą vakarą, Nensė išsipasakojo seseriai savo rūpesčius, tikriausiai tikėdamasi iš praktiškos, karjerą darančios moters sulaukti patarimo. Bet Olivija jos neužjautė. Ji pavadino juos su vyru kvailiais.

„Tos privilegijuotos mokyklos tikra atgyvena, – pareiškė ji Nensei. – Leiskite vaiką į valstybinę bendrojo lavinimo mokyklą, tegul susipažįsta su kitokiais žmonėmis. Kada nors jam iš to

bus daugiau naudos negu iš rafinuotos aplinkos ir pasenusių tradicijų.“

Tačiau tai buvo neįmanoma. Nei Džordžui, nei Nensei niekada nė mintis nekilo, kad jų vienintelis sūnus galėtų lankyti valstybinę mokyklą. Tiesą sakant, kartkartėmis Nensė leisdavo sau pasvajoti, kad Rupertas mokosi Itone*, o ji pati per atvirų durų dieną birželio 4-ąją užsideda pobūviui sode tinkamą skrybėlaitę; tada Čarlzvortas, nors patikimas ir garbingas, nebeatrodo jai pats geriausias. Žinoma, Olivijai ji to nepasakė.

„Apie tai negali būti nė kalbos“, – ryžtingai tarė Nensė.

„Ką gi, tada tegul pasistengia gerai mokytis, kad galėtų būti atleistas nuo mokesčio arba įgytų teisę prašyti stipendijos. Tegul pats pasistengia dėl savęs. Nesuprantu, kodėl turėtumėte dėl vieno mažo berniuko likti tuščiomis kišenėmis.

Bet Rupertas nebuvo gabus. Jis negalėjo tikėtis jokių nuolaidų ar paskatinimų, Džordžas su Nense tai suprato.

„Toku atveju, – tarė Olivija, nebenorėdama toliau svarstyti klausimo, kuris jai kėlė nuobodulį, – man regis, jūs neturite kitos išeities, kaip parduoti savo seną vikariatą ir persikelti į mažesnę namą. Tik pagalvokite, kiek sutaupytumėte, jeigu nereikėtų kišti pinigų į tą senieną.“

Tačiau tokia perspektyva Nensę išgąsdino netgi labiau nei pasiūlymas suteikti sūnui valstybinį išsilavinimą. Ne tik todėl, kad taip ji pripažintų pralaimėjusi ir atsisakanti to, ko visą laiką siekė. Nensė nujautė, kad apsigyvenę paprastame namelyje Čeltnamo pakraštyje, netekę žirgų, Moterų draugijos, Konservatorių partijos susirinkimų, sportinių žaidynių ir bažnytinių labdaros renginių organizavimo vietos, jie taptų nebe tokie reikšmingi, nebe tokie įdomūs jų grafystėje gyve-

* Itono koledžas – elitinė berniukų privati mokykla, įkurta 1440 m. Anglijos karaliaus Henriko VI.

nantiems bičiuliams, būtų pasmerkti nublankti kaip šešėliai ir virsti pamiršta nevykėlių šeima.

Nensė vėl sudrebėjo, bet suėmė save į rankas, atsikratė siaubingų vaizdinių ir ryžtingai patraukė plytelėmis išklotu koridoriumi link virtuvės. Ten niekada neišsijungianti didžiulė šildymo krosnis skleidė malonią šilumą ir jaukumą. Nensė kartais pagalvodavo, ypač šiuo metų laiku, jog gaila, kad jie visi negyvena virtuvėje... nes bet kuri kita šeima, išskyrus jų, pasiduootų pagundai joje praleisti visą žiemą. Tačiau jie nebuvo bet kuri kita šeima. Nensės motina Penelopė Kiling, galima sakyti, beveik gyveno senoje virtuvėje didžiulio namo pusrūsyje Ouklio gatvėje: ten ji ruošė maistą ir krovė ant masyvaus iki spindėjimo nušveisto stalo, rašė laiškus, augino vaikus, taisė drabužius ir netgi linksmino nesuskaičiuojamą galybę svečių. Nensė, kuri ant mamos pyko ir šiek tiek jos gėdijosi, nuo mažumės kaip įmanydama priešinosi tokiam šiltam ir nevaržomam gyvenimo būdai. „Kai užaugsiu, aš, kaip visi kiti žmonės, turėsiu svetainę ir valgomąjį, o į virtuvę užsuksiu kaip įmanydama rečiau“, – prisiekė ji dar vaikystėje.

Džordžas, laimei, mąstė panašiai. Prieš kelerius metus po ilgų rimtų svarstymų juodu sutarė, kad dėl patogumo pusrūčiauti virtuvėje galima mažumėlę nusižengti taisyklėms. Bet eiti dar toliau nė vienas iš jų nebuvo pasirengęs. Taigi pietaudavo ir vakarienė audavo jie didžiuliame valgomajame aukštomis lubomis prie deramai padengto stalo, jaukumą čia pakeisdavo pedantiškas taisyklių laikymasis. Ši niūrų kambarį apšildė elektrinis židiny, tad kai jie rengdavo kvietinę vakarienę, Nensė įjungdavo jį porą valandų prieš patiekiant maistą ir niekaip negalėdavo suprasti, kodėl viešnios atvyksta apsimuturiavusios šalikais. Viena kartą buvo dar blogiau... to tai neįmanoma pamiršti... ji pastebėjo po kostiumuoto svečio

liemene šilto megztinio V formos iškirpte kraštelį. Daugiau į jų namus šis vyras nebuvo kviečiamas.

Ponia Kroftvėj stovėjo prie kriauklės ir skuto bulves vakarienei. Ji buvo tikrai ypatinga moteris (viskuo gerokai pranašokstanti savo nepraustaburnį sutuoktinį) ir darbe vilkėjo baltą chalatą, tarsi jis būtų galėjęs sustiprinti ir pagerinti jos profesinius gebėjimus. Savaimė aišku, negalėjo, tačiau ponios Kroftvėj pasirodymas virtuvėje bent jau reiškė, kad Nensei nereikės vakarienės virti pačiai.

Ji nusprendė eiti tiesiai prie reikalo.

– Ponia Kroftvėj... mano planas truputį pasikeitė. Rytoj aš turiu važiuoti į Londoną, pietausiu su seserimi. Tai dėl mūsų mamos, o telefonu aptarti tokių reikalų neįmanoma.

– Maniau, kad jūsų mama jau išėjo iš ligoninės ir dabar vėl yra namie.

– Tai tiesa, bet aš vakar telefonu šnektelėjau su jos gydytoju, jis tikina, jog mama nebegali ilgiau gyventi viena. Širdies priepuolis buvo nesunkus, ji greitai pasitaisė, vis dėlto... niekada negali žinoti...

Nensė šias smulkmenas dėstė poniai Kroftvėj ne todėl, kad tikėjosi pagalbos ar bent užuojautos, tiesiog žinojo, jog moterys mėgsta kalbėti apie ligas, ir vylėsi, kad toks pokalbis ją gerai nuteiks.

– Mano mamai buvo širdies priepuolis, po jo ji labai pasikeitė. Veidas pamėlo, o rankos taip sutino, kad teko perpjauti vestuvinį žiedą.

– Aš to nežinojau, poniai Kroftvėj.

– Ji nebegalėjo gyventi viena. Turėjau pasiimti ją pas save, jai teko geriausias kambarys, tačiau mane toks gyvenimas visai nukankino, atvirai jums pasakysiu; ištisą dieną bėgiodavau laiptais aukštyr žemyn, o ji su lazda vis belsdavo į grindis. Buvau tikras nervų kamuolys. Gydytojas sakė pirmą kartą

sutikęs moterį tokiais išklibusiais nervais. Jis paguldė mamą į ligoninę ir ji mirė.

Akivaizdu, kad tai buvo liūdnos istorijos pabaiga. Ponia Kroftvėj vėl ėmėsi bulvių, o Nensė leptelėjo nei šį, nei tą:

– Kaip gaila... jums tai buvo sunki našta. Kiek metų buvo jūsų mamai?

– Po savaitės būtų suėję aštuoniasdešimt šešeri.

– Taip... – prisivertė gyvai ištarti Nensė. – Mano mamai tik šešiasdešimt ketveri, tikiuosi, kad ji visiškai pasveiks.

Ponia Kroftvėj įmetė nuskustą bulvę į prikaistuvį ir atsigrėžė. Ji retai žiūrėdavo tiesiai į žmogų, bet pasižiūrėjusi sukeldavo baimę, nes jos akys buvo labai blyškios ir atrodė, kad niekada nemirksi.

Apie Nensės motiną ponia Kroftvėj buvo susidariusi savo nuomonę. Ją vadino ponia Kiling, ponia Kroftvėj buvo su ja susitikusi tik kartą, per vieną iš jos retų apsilankymų senajame vikariate, tačiau to buvo gana visiems. Tai buvo aukšta moteris juodomis kaip čigonės akimis ir vilkėjo drabužiais, kurie atrodė išgyti per dėvėtų daiktų išpardavimą. Tikra kietakaktė, atsigrūdo į virtuvę ir užsigėdė išplauti indus, o ponia Kroftvėj tvarkėsi savaip ir nemėgo, kai kas nors kišasi.

– Keista, kad ji patyrė širdies priepuolį, – pareiškė ji. – Man pasirodė, jog jūsų mama stipri kaip jautis.

– Taip, – slopiai pritarė Nensė. – Taip, tai sukrėtė... mus visus, – pamaldžiai pridūrė ji, tarsi mama jau būtų mirusi ir apie ją derėtų kalbėti tik gerai.

Ponia Kroftvėj nutaisė liūdną veidą.

– Jūsų mamai tik šešiasdešimt ketveri? – nepatikliai perklausė ji. – Atrodo vyresnė, ar ne? Maniau, jai jau gerokai per septyniasdešimt.

– Ne, mamai šešiasdešimt ketveri.

– O tai kiek tada jums?

Tai buvo siaubinga. Nensė įsitempė išgirdusi iš ponios Kroftvėj tokį užgaulų klausimą ir pajuto, kaip kraujas plūsta į skruostus. Ji troško užrikti ant šios moters, patarti jai žiūrėti savo reikalų, bet ši veikiausiai pareikštų išeinanti iš darbo, jiedvi išsiskirtų, o ką tada Nensė darytų su sodu, su arkliais ir didžiuliu namu, kaip pamaitintų amžinai alkaną savo šeimą?

– Man... – Nensės balsas labai priminė kvarkimą. Ji atsi-krenkštė ir pabandė iš naujo: – Tiesą sakant, man keturias-dešimt treji.

– Tik tiek? Na, aš maniau, kad jums jau greitai penkiasdešimt.

Nensė susijuokė mėgindama paversti tai pokštu, nes ką daugiau galėjo padaryti.

– Tai nelabai glosto savimeilę, ponია Kroftvėj.

– Viskas dėl svorio. Tikrai. Niekas taip nesendina kaip papildomi kilogramai. Turėtumėte laikytis dietos... Antsvoris jums kenkia. Akivaizdu, – ji sukikeno, – kad dabar *jus* ištiks širdies priepuolis.

„Aš nekenčiu jūsų, ponია Kroftvėj. Ak, kaip aš jūsų nekenčiu!“

– Šios savaitės žurnale *Woman's Own* išspausdinta labai gera dieta... Vieną dieną reikia suvalgyti greipfrutą, kitą dieną – indelį jogurto. O gal atvirkščiai... Jeigu norėtumėte, galėčiau iškirpti ir atnešti.

– O... kaip malonu. Gal ir norėčiau. Taip, norėčiau, – Nensė atrodė sutrikusi, jos balsas drebėjo. Ji suėmė save į rankas, ištiesino pečius ir pasistengė suvaldyti padėtį. – Bet iš tikrųjų tai aš ketinau pasikalbėti dėl rytojaus, ponია Kroftvėj. Išvyktu traukiniu po devynių penkiolika ir prieš išeidama nelabai turėsiu laiko aptvarkyti namus, todėl, deja, paliksiu tai jums, padarykite, ką galėsite... Gal būsite *tokia* maloni ir už mane pašersite šunis? Paliksiu jiems ėdalo dubenėliuose, o paskui gal

išleisite juos palakstyti po sodą... – nesustodama kalbėjo ji, kol ponia Kroftvėj dar nepradėjo prieštarauti, – ir gal galėtumėte perduoti Kroftvėjui, kad aš prašau jį nuvesti pas kalvį Žaibą... jį reikia pakaustyti, nenoriu atidėti.

– Oi nežinau, – suabejojo ponia Kroftvėj, – ar jam vienam pavyks suvaldyti tą gyvulį ir įvesti į narvą.

– Esu tikra, kad pavyks, jau ne kartą pavyko... O rytoj, kai grįšiu, vakarienei norėčiau ėrienos. Muštinių ar panašiai... ir Kroftvėjaus gardžiųjų briuselinių kopūstų...

Tik po vakarienės Nensei pavyko pasikalbėti su Džordžu. Kol sužiūrėjo, kad vaikai paruoštų pamokas, surado Melanijos baleto batelius, pavakarieniavo ir nukraustė stalą, paskambino vikaro žmonai pasakyti, kad rytoj vakare nedalyvaus Moterų draugijos susirinkime, ir pagaliau užbaigė visus darbus, Nensė nerado laiko šnektelėti su sutuoktiniu, kuris septintą valandą grįžo namo ir nieko daugiau nenorėjo, tik įsitaisyti priešais židinį su viskio taure ir paskaityti laikraštį.

Galų gale viskas buvo baigta ir Nensė galėjo nueiti į biblioteką pas Džordžą. Ji garsiai trinktelėjo durimis tikėdamasi, kad sutuoktinis pakels akis, tačiau šis nė nekrustelėjo, sėdėjo įsikniaubęs į *The Times*, tad ji perėjo per kambarį prie gėrimų stalelio palei langą, išipylė viskio, atsisėdo krėse kitapus kilimėlio prie židinio, veidu į Džordžą. Ji žinojo, kad netrukus jis išties ranką ir paėmęs pultelį įjungs televizorių, kad pasižiūrėtų žinių laidą.

– Džordžai, – tarė Nensė.

– Hm?

– Džordžai, paklausk minutėlę.

Jis baigė skaityti sakinį ir nenoriai nuleido laikraštį kaip žmogus, įpusėjęs šeštą dešimtį, nors atrodo gerokai vyresnis su išretėjusiais žilais plaukais, akiniais be rėmelių, tamsiu kostiumu ir

nuobodžiu pagyvenusio džentelmeno kaklaraiščiu. Džordžas buvo notaras ir tikriausiai įsivaizdavo, kad tokia nenatūralia išvaizda – atrodė tarsi aktorius, apsirengęs sceniniais drabužiais, – jis sukels potencialių klientų pasitikėjimą, tačiau Nensė kartais pagalvodavo, jog jeigu sutuoktinis truputį išlaisvėtų, apsvilkėtų dailių tvido kostiumą ir nusipirktų akinius raginiais rėmeliais, tai gal ir jo verslas atsigautų. Nes nuo tada, kai buvo nutiestas greitkelis, ši pasaulio dalis greitai tapo nepaprastai madinga. Čia kraustėsi gyventi turtingi žmonės, namai ėjo iš rankų į rankas mokant didžiulius pinigus, net visai nutriušusios trobos buvo graibstyte graibstomos ir už baisingas sumas paverčiamos savaitgalių poilsinėmis. Nekilnojamojo turto agentai ir statybų bendrovės klestėjo, prašmatnios parduvės kūrėsi tokiuose miesteliuose, kur jų mažiausiai galėjai tikėtis, ir Nensei buvo nesuprantama, kodėl „Čemberlenas, Plantvelas ir Ričardas“ neįsitraukia į šią pelningą veiklą ir nenusiskina jos saldžių vaisių, kai tereikia tik ranką ištiesti. Tačiau Džordžas buvo senoviškas, tradicijoms ištikimas žmogus ir baiminosi pokyčių. Be to, jis buvo atsargus – ir gudrus.

Taigi dabar Džordžas paklausė:

– Apie ką turiu klausytis?

– Rytoj aš važiuosiu į Londoną, pietausiu su Olivija. Mums reikia pasišnekėti apie mamą.

– Kas dabar negerai?

– Ak, Džordžai, tu žinai, kas negerai. Juk sakiau, kalbėjausi su mamos gydytoju, jis tvirtina, kad mamai daugiau negalima gyventi vienai.

– Ką gi jūs ketinate daryti?

– Na... reikia jai surasti namų šeimininkę. Arba kompanionę.

– Ji nenorės, – tarė Džordžas.

– Net jeigu mes ką nors surastume... ar mama išgalėtų jai mokėti? Tinkama moteris užsiprašytų nuo keturiasdešimt iki

penkiasdešimt svarų per savaitę. Žinau, mamai labai gerai sumokėjo už namą Ouklio gatvėje, o tai Podmorio Gūžtai ji neįsleido nė sudilusio skatiko, tik pristatė tą juokingą oranžeriją, tačiau tie jos pinigai yra investuoti, tiesa? Ar ji gali leisti sau tokias išlaidas?

Džordžas sujudėjo kėsele ir paėmė taurę su viskiu.

– Neturiu nė menkiausio supratimo, – prisipažino jis.

Nensė atsiduso.

– Mama tokia slapukė, tokia nepriklausoma. Jai neįmanoma padėti. Jeigu tik ji mumis pasitikėtų, suteiktų tau įgaliojimą tvarkyti reikalus, *mano* gyvenimas labai palengvėtų. Galų gale, aš esu vyriausia iš vaikų, Olivija ir Noelis dėl jos nė piršto nepajudins.

Džordžas jau ne kartą buvo tai girdėjęs.

– O kaip ta jos ateinanti tarnaitė... ponია... kokia jos pavardė?

– Ponია Placket. Ji ateina tik tris kartus per savaitę sutvarkyti namo, nes turi prižiūrėti savo namus ir pasirūpinti šeima.

Džordžas padėjo taurę, pasisuko veidu į židinį ir sudūrė abiejų rankų pirštus kaip mažą palapinę.

– Aš nesuprantu, dėl ko tu taip nerviniesi, – kiek patylėjęs tarė jis tarsi kokiam bukapročiui savo klientui ir Nensė pasijuto įskaudinta.

– Aš nesinervinu.

Jis nekreipė dėmesio.

– Ar tik dėl pinigų? O gal manai negalėsianti surasti moters, kuri būtų tikra šventoji ir sutiktų gyventi su tavo motina?

– Veikiausiai dėl abiejų dalykų, – prisipažino Nensė.

– O kaip, tavo manymu, Olivija padės spręsti problemą?

– Na, mudvi su ja bent jau pasikalbėsime apie tai. Galų gale, ji niekada gyvenime nieko nėra padariusi dėl mamos... tiesą sakant, nė dėl vieno iš mūsų, – karčiai pridūrė prisiminusi senas

nuoskaudas. – Kai mama nusprendė parduoti namą Ouklio gatvėje ir pranešė ketinanti grįžti į Kornvalį ir apsigyventi Portkeryje, man teko bjauri užduotis įtikinti ją, kad tai būtų beprotybė. Veikiausiai ji vis tiek būtų ten važiavusi, jeigu nebūtum suradęs jai tos Podmorio Gūžtos, ten ji bent jau yra vos už dvidešimt mylių nuo mūsų ir mes galime ją prižiūrėti. Įsivaizduoji, kas būtų, jeigu ji su tokia silpna širdimi dabar gyventų toli Portkeryje, o mes nežinotume, kas vyksta?

– Nenukrypkime nuo reikalo, – siūtinamai ramiai paprašė Džordžas.

Nensė nekreipė dėmesio. Viskis ją ne tik sušildė, bet ir sukėlė apmaudžius prisiminimus.

– O Noelis, galima sakyti, apleido mamą nuo tada, kai ji pardavė namą Ouklio gatvėje ir jam teko išsikraustyti. Noeliui tai buvo skaudus smūgis. Iki dvidešimt trejų metų jis niekada nė skatiko jai nedavė už būstą, valgė jos maistą, gėrė jos džiną ir gyveno kaip inkstas taukuose. Noelį tikrai ištiko šokas, patikėk, kai pagaliau teko pradėti pačiam už viską mokėti.

Džordžas sunkiai atsiduso. Apie Noelį jis buvo nė kiek ne geresnės nuomonės nei apie Oliviją. O uošvė Penelopė Kiling jam iki šiol liko mįslė. Džordžas negalėjo atsistebėti, kad Nensė, visai normali moteris, gimė tokioje keistoje šeimoje.

Jis ištuštino taurę, pakilo iš krėslo, įmetė į židinį dar vieną malką ir nuėjo įsipilti viskio. Per tylų stiklo dzingsėjimą atsklido jo balsas iš kito kambario galo:

– Tarkim, nutiks blogiausia. Tarkim, tavo mama negalės samdytis namų šeimininkės. – Jis sugrįžo prie savo krėslo ir vėl įsitaisė priešais žmoną. – Tarkim, tau nepavyks surasti moters, norinčios imtis sunkios užduoties palaikyti jai draugiją. Kas tada? Ar pasiūlysi jai atvažiuoti gyventi pas mus?

Nensė pagalvojo apie amžinai išiseidusią ponią Kroftvėj. Apie vaikus, triukšmingai besiskundžiančius dėl nuolatinių

močiutės Penės priekaištų. Pagalvojo apie ponios Kroftvėj motiną, tą, kuriai teko perpjauti vestuvinį žiedą, gulinčią lovoje ir lazda beldžiančią į grindis...

– Nemanau, kad aš ištverčiau, – tarė ji apimta nevilties.

– Nemanau, kad ir aš ištverčiau, – prisipažino Džordžas.

– Galbūt Olivija...

– Olivija? – su nuostaba ištarė Džordžas. – Manai, Olivija sutiks ką nors įsileisti į savo asmeninį gyvenimą? Turbūt juokauji.

– Na, apie Noelį neverta nė kalbėti.

– Man regis, – tarė Džordžas, – apie nieką neverta kalbėti. – Jis vogčiomis timptelėjo rankogalį ir pažiūrėjo į laikrodį. Nenorėjo praleisti žinių laidos. – Nemanau, kad galėsiu duoti tau kokį naudingą patarimą, kol neišsiaiškinai su Olivija.

Nensė išsiseidė. Tiesa, jiedvi su Olivija niekada nebuvo geriausios draugės... galų gale, jos tokios skirtingos... bet ją papikтино žodis „neišsiaiškinai“, tarsi seserys nieko daugiau neveiktų, tik ginčytųsi. Jau ketino pasakyti apie tai Džordžui, tačiau jis užbėgo už akių – įjungė televizorių ir baigė pokalbį. Buvo lygiai devynios ir jis patogiai įsitaisė, nusiteikęs gauti kasdienę streikų, bombų sprogimų, žmogžudysčių ir finansinių negandų dozę, kurią gražiai užbaigė pranešimas, kad ryt iš ryto bus labai šalta, o po pietų pradėjęs lyti lietus išplis po visą šalį.

Nensė kiek palaukė ir siaubingai nusiminusi pakilo iš krėslo. Pamanė, jog Džordžas to nė nepastebėjo. Priėjusi prie gėrimų stalelio ji vėl negailėdama šliūkštelėjo sau viskio ir išslinkusi iš kambario tyliai uždarė duris. Tada užlipo laiptais, įėjo į miegamąjį ir patraukė tiesiai į vonios kambarį. Užkimšusi vonią atsuko čiaupus ir tokia pat lengva ranka kaip viskio į taure įpylė į vonią kvepiančio aliejaus. Po penkių minučių Nensė jau mėgavosi tuo, kas jai teikė patį didžiausią malonumą: gulėjo karštoje vonioje ir gėrė šaltą viskį.

Tįsodama vandenyje, apgaubta muilo burbuliukų ir garų,

Nensė leido sau pasinerti į palaimingą savigailą. Mintyse pareiškė, kad būti žmona ir motina – nedėkingas uždavinys. Auksiojiesi vyrui ir vaikams, gerbi savo tarnus, rūpiniesi gyvūnais, tvarkai namus, perki maisto produktus, skalbi drabužius, o ar kas nors padėkoja? Ar įvertina?

Ne.

Iš akių ištryškusios ašaros maišėsi su vandeniu ir garais. Nensė troško dėkingumo ir meilės, troško švelnių glamonių, kad kas nors apkabintų ir pasakytų, kokia ji nuostabi ir kaip jai viskas sekasi.

Tik vienas žmogus gyvenime jos niekada neapvylė. Žinoma, ji labiausiai mylėjo tėtį, kol šis buvo gyvas, tačiau Nensės pasitikėjimą savimi nuolat stiprino ir ją palaikė tėčio mama Dolė Kiling.

Dolė Kiling nesutarė su marčia, neturėjo laiko Olivijai, prisibijojo Noelio, tačiau Nensė buvo jos numylėtinė, lepinama ir dievinama. Tai senelė Kiling nupirko jai rauktą suknelę pustomis rankovėmis, kai Penelopė ketino išleisti savo vyriausią dukterį į vakarėlį vilkinčią senamadišku aptrinto batisto drabužėliu, jau kitų mergaičių nešiotu. Tai senelė Kiling pasakė Nensei, kad ji graži, ir vesdavosi išgerti arbatos į *Harrods* arba pasižiūrėti kalėdinių vaidinimų vaikams.

Kai Nensė susižadėjo su Džordžu, kilo baisus triukšmas. Tuo metu tėvas jau buvo išėjęs, o motinos niekaip nebuvo galima priversti suprasti, kodėl Nensei taip svarbu tradicinės tuoktuvės su balta nuotakos suknele, pamergių palyda, dieniniais frakais vilkinčiais pabroliais ir prideramomis vaišėmis. Matyt, Penelopei tai atrodė absurdiškas pinigų švaistymas. Nejaugi neužtenka ceremonijos šeimos rate ir pietų prie didžiulio iki blizgesio nušveisto stalo virtuvėje Ouklio gatvės namo pusrūsyje? Arba vaišių sode? Sodas didžiulis, vietos užtektų visiems, o ir rožės jau žydės...

Nensė verkė, trankė durimis ir tvirtino, kad niekas jos nesupranta, niekada nesuprato. Ji buvo blogai nusiteikusi ir tai galėjo tęstis amžinai, jei ne mieloji senelė Kiling. Penelopė buvo išlaisvinta nuo rūpesčių ir dėl to neprieštaravo, o vestuves iškėlė senelė. Jokia nuotaka nebūtų galėjusi trokšti daugiau. Šventoji Trejybe, nuotaka turėjo baltą suknelę ir palydą, pamergės vilkėjo rausvai, pokylis Naitsbridže vyko su iškilmių vedėju, vilkinčiu raudoną švarką, buvo begalė didžiulių prašmatnių gėlių puokščių. Savo motinos paragintas atsirado ir mielas tėtuis: žavus su dieniniu fraku jis atsistojo šalia Nensės, pasirengęs vesti ją prie altoriaus, netgi Penelopė, vienplaukė ir didinga su senoviškais brokato ir aksomo apdais, nepajėgė sugadinti tos dienos tobulybės.

Ak, kaip jai dabar reikėjo senelės Kiling. Nensė, stambi suaugusi keturiasdešimt trejų metų moteris, gulėjo vonioje ir verkė ilgėdamasi senelės. Nensei truko jos užuojautos, nuraminimo ir žavėjimosi ja. „Ak, mieloji, tu tokia nuostabi ir taip stengiesi dėl šeimos, dėl savo mamos, tik niekas to neįvertina.“

Nensė girdėjo mylimos senelės balsą, tačiau jis skambėjo tik jos mintyse, nes senelė Kiling buvo mirusi. Praėjusiais metais, sulaukusi aštuoniasdešimt septynerių, ši galantiška nedidukė dama, kuri rausvinosi skruostus, lakavosi nagus ir nešiojo rausvai violetinius nertus kostiumėlius, mirė miegodama. Šis liūdnas įvykis nutiko nedideliame privačiame viešbutuke, kuriame senelė, drauge su kitais labai senais žmonėmis, nusprendė praleisti savo gyvenimo saulėlydį, ir ji buvo deramai perduota agentui laidojimo biuro, su kuriuo viešbučio administracija, būdama toliaregiška, turėjo neterminuotą sutartį.

Kitą rytą Nensė jautėsi prastai – to ji ir bijojo. Kai pusę aštuntos prisivertė išlipti iš lovos, nuo viskio siaubingai sklėdė galvą, namuose buvo šalta ir tamsu nors į akį durk. Ėmė rengtis

ir vos neapsiverkė iš nevilties pamačiusi, kad jos geriausias sijonas nebesueina per juosmenį, teko jį susisegti žiogeliu. Ji užsitraukė ėriukų vilnos megztinį, kaip tik derantį prie šio sijono, ir nukreipė žvilgsnį nuo riebalų klosčių, pūpsančių virš šarvus primenančios liemenėlės. Užsimovė nailonines pėdkelnes, bet kadangi dažniausiai mūvėdavo storas vilnones kojines, pasijuto it basa ir nusprendė autis ilgaauliais batais, o tada vos įstengė užsitraukti užtrauktukus.

Nulipus į apačią paaiškėjo, kad ten reikalai nekokie. Vienas šuo negalavo, šildymo krosnis menkai skleidė šilumą, o podėlyje tebuvo trys kiaušiniai. Nensė išvarė šunis į lauką, išvalė vėmalus, į AGA šildymo krosnį įpylė specialaus nepaprastai brangaus kuro, visą laiką meldamasi, kad tik krosnis neužgestų ir ponia Kroftvėj neturėtų pagrindo skųstis. Ji šūktelėjo vaikams ir liepė paskubėti, užkaitė virdulį, išvirė tris kiaušinius, paskrudino duonos, padengė stalą. Rupertas ir Melanija pasirodė daugmaž padoriai apsirengę, bet bardamiesi – Rupertas apkaltino seserį kažkur nukišus jo geografijos vadovėlį, o Melanija atšovė, kad, visų pirma, ji to vadovėlio niekada nė akyse nematė, antra, jis esąs bukaprotis melagis ir reikia dvidešimt penkių pensų atsisveikinimo su ponia Liper dovanai.

Nensė nežinojo, kas ta ponia Liper.

Džordžas nė nemėgino jai padėti. Jis pasirodė visam šiam šaršalui jau įsisiūbavus, suvalgė virtą kiaušinį, išgėrė puodelį arbatos ir išėjo. Nensė girdėjo, kaip roveris išriedėjo iš kiemo, ji pati tuo metu nervingai krovė indus ant džiovyklos palikdama juos suplauti poniai Kroftvėj, jeigu toji panorės.

– Gerai, jeigu tu neturi mano geografijos vadovėlio...

Lauke už durų skalijo šunys. Juos įleidusi Nensė prisiminė turinti palikti ėdalo, tad įbėrė į dubenėlius šuniškų sausainių, o atidarydama skardinę *Bonzo* per skubėjimą aštrių dangtelio kraštu įsipjovė pirštą.

– Po galais, kokia tu nerangi, – metė jai Rupertas.

Nensė atsuko jam nugarą, pakišo pirštą po šalto vandens čiurkšle ir laikė, kol nustojo kraujuoti.

– Jeigu aš nenunešiu dvidešimt penkių pensų, panelė Rollings labai supyks...

Nensė užbėgo laiptais į viršų pasidažyti. Nebeturėjo laiko ramiai pasirausvinti skruostus ir paryškinti antakius, tad galutinis rezultatas toli gražu nedžiugino, bet nieko nepadarysi. Nebebuvo kada. Nensė išsitraukė iš spintos kailinius ir prie jų derančią kailinę kepurę. Susirado pirštines ir driežo odos *Mappin & Webb* rankinę. Į ją susivertė kasdienės rankinės turinį, o tada išėiginė rankinę, žinoma, nebeužsidarė. Nesvarbu. Nieko nepadarysi. Nebėra laiko.

Šaukdama vaikus Nensė nuskubėjo laiptais į apačią. Tikras stebuklas, tačiau jie iškart pasirodė tempdamiesi kuprines, Melanija gniaužė rankoje visai eiti į mokyklą netinkamą kepurę. Sparčiu žingsniu pro užpakalines duris jie nuėjo į garažą, sulipo į automobilį ir (dėkui Dievui, variklis iš karto užsivedė) išvažiavo.

Nensė nuvežė vaikus į skirtingas jų mokyklas, išleido prie vartų ir tik prabėgomis atsisveikinusi nuskriejo link Čeltnamo. Penkios minutės po devynių ji pasistatė automobilį aikštelėje prie geležinkelio stoties, o dvylika po devynių nusipirko pigų bilietą į abi puses tai pačiai dienai. Kioske, apdovanojusi kitus pirkėjus, Nensės manymu, pačia žavingiausia šypsena, ji be eilės nusipirko dienraštį *Daily Telegraph* ir, leidusi sau pašlaidauti, žurnalą *Harpers & Queen*. Tik sumokėjusi pamatė, jog žurnalas senas, praėjusio mėnesio, tačiau nebebuvo laiko aiškintis ir reikalauti grąžinti pinigus. Kita vertus, visai nesvarbu, kad jis ne pats šviežiausias, vis tiek bus didelis malonumas pavartyti žvilgančius lapus. Taip nuraminusi save Nensė įžengė į peroną kaip tik tuo metu, kai jame sustojo traukinys į Londoną.

Ji atsidarė duris – pirmas pasitaikiusias, įlipo ir atsisėdo ant suolo. Buvo uždususi, širdis smarkiai plakė. Nensė užsimerkė. „Taip veikiausiai jaučiasi žmogus, vos per plauką išsigelbėjęs iš gaisro“, – nusprendė ji.

Po kurio laiko, kelis kartus giliai atsikvėpusi ir truputį raminausiai pasikalbėjusi pati su savimi, Nensė pasijuto stipresnė. Laimei, traukinyje buvo labai šilta. Ji atsimerkė ir atsisagstė kailinius. Patogiau įsitaisiusi pažvelgė pro langą į pro šalį bėgantį žiemos sukaustytą kraštovaizdį ir atsipalaidavo liūliuojama ritmingų traukinio garsų. Nensei patikdavo važiuoti traukiniu. Jame nebuvo telefono, galėjai sėdėti ir apie nieką negalvoti.

Galvos skausmas atlėjo. Nensė išsitraukė iš rankinės kompaktinę pudrą ir veidrodėlyje apžiūrėjo veidą, truputį pasipudravo nosį, pasitrynusi lūpas vieną į kitą išlygino dažus. Jai ant kelių gulėjo žurnalas, pilnas malonumų kaip dar nepradaryta dėžutė saldinių iš juodojo šokolado, su švelnaus skonio įdaru. Nensė ėmė sklaidyti lapus ir žiūrinėti reklamas: buvo siūloma pirkti kailinius, namus saulėtojoje Ispanijoje, dalinės nuosavybės pagrindais įsigyti dvarą Škotijos aukštikalnėse, brangenybių ir kosmetikos priemonių, kurios ne tik padės geriau atrodyti, bet iš tikrųjų atgaivins jūsų odą, o kruizinis laivas nuplukdys jus į saulę...

Ūmai Nensė liovėsi padrikai sklaidžiusi lapus ir sutelkė dėmesį į vieną. Dailės kūrinių prekybos agentas Butbis skelbime per visą puslapį pranešė, kad kovo dvidešimt pirmąją, trečią dieną, Bondo gatvės galerijoje vyks karalienės Viktorijos laikų meno kūrinių aukcionas. Kaip iliustracija buvo pateiktas Lorenso Sterno (1865–1946) paveikslas. Jis vadinosi „Vandens nešėjos“ (1904) ir vaizdavo būrelį jaunų moterų įvairiomis pozomis, su variniais indais ant pečių arba ant klubų. Tyrinėdama tas moteris Nensė nusprendė, kad jos greičiausiai vergės, nes yra basos ir nesišypso (vargšėlės, nieko nuostabaus, tie indai atrodo

siaubingai sunkūs), be to, apsirengusios menkai, susisupusios į vynuogių mėlynumo arba rūdžių spalvos lengvo audinio atraizas, visai be reikalo apnuoginta viena putlia krūtimi su rausvu speneliu.

Nei Džordžas, nei Nensė nesidomėjo daile, nesidomėjo jie nei muzika, nei teatru. Senajame vikariate, žinoma, buvo nemažai meno kūrinių (graviūrų su sportinėmis scenomis, privalomų visiems save gerbiančioms namams kaime, keletas aliejinių dažais nutapytų paveikslų, vaizduojančių negyvus elnius arba uolius skalikus su fazanais nasruose), kuriuos Džordžas buvo paveldėjęs iš tėvo. Kartą Londone turėdami valandą kitą laisvo laiko juodu nuėjo į Teito galeriją ir pareigingai apėjo Džono Konsteblio parodą, tačiau Nensei atmintyje išliko tik daug pasimiglojusių žalių medžių ir tai, kad labai skaudėjo kojas.

Bet netgi Konsteblis buvo vertesnis už šį paveikslą. Nensė žvelgė į jį ir negalėjo patikėti, kad kas nors savo valia namuose ant sienos pasikabins tokią bjaurastį, juo labiau mokės už ją baisingus pinigus. Jeigu jai kas nors įbruktų šitokį daiktą, šis savo dienas baigtų kokioje nors visų užmirštoje palėpėje arba ant laužo.

Tačiau „Vandens nešėjos“ Nensės dėmesį patraukė ne dėl estetinių motyvų. Į šį paveikslą ji taip susidomėjusi spoksojo todėl, kad jis buvo Lorenzo Sterno. O Lorensas Sternas buvo Penelopės Kiling tėvas, vadinasi, Nensės senelis.

Keisčiausia, kad Nensė beveik nieko nežinojo apie jo darbus. Tuo metu, kai ji gimė, Sterno šlovė, viršūnę pasiekusi amžių sandūroje, jau buvo sunykusi ir išblėsusi, o kūriniai seniai parduoti, išbarstyti ir pamiršti. Nensės motinos name Ouklio gatvėje dar kabėjo trys Lorenzo Sterno paveiksai, du iš jų sudarė diptichą ant skydų – neužbaigtą, vaizduojantį alegorines nimfas, ant žalia žole ir saulutėmis apaugusio kalvos šlaito barstančias lelijas.

Trečias paveikslas kabėjo ant sienos pirmame aukšte po laiptais – vienintelėje namų vietoje, kurioje toks didelis daiktas galėjo tilpti. Tai buvo vėlyvojo Sterno kūrybos laikotarpio aliejiniais dažais tapytas paveikslas, jis vadinosi „Kriauklių ieškotojai“. Jame buvo pavaizduota audringa jūra, pakrantė ir pilnas debesų dangus. Kai Penelopė išsikraustė iš Ouklio gatvės į Podmorio Gūžtą, šiuos tris paveikslus, savo brangiausią turta, pasiėmė drauge: ant skydų nutapytą diptichą įkurdino laiptų aikštelėje, o „Kriauklių ieškotojai“ užgožė svetainę, nedidelį žemą kambarį su sijomis ant lubų. Nensė taip priprato prie tų paveikslų, kad jų beveik nepastebėdavo, kaip ir daug ko motinos namuose: idubusių sofų ir fotelių, senamadiškų gėlių puokščių mėlynos ir baltos spalvų vazose, malonaus kepinų kvapo.

Tiesą sakant, jau daug metų Nensė nebeprisiminė Lorenzo Sterno, bet dabar, sėdint traukinyje apsisitaisius kailiais ir avint ilgaauliais batais, atmintis sugriebė už skverną ir sviedė ją atgal į praeitį. Nelabai buvo ką prisiminti. Nensė gimė 1940 metų pabaigoje Kornvalio grafystėje, mažoje Portkerio ligoninėje, ir karo metus praleido Korn Kotedže, po Lorenzo Sterno namų stogu. Tačiau ankstyvosios vaikystės prisiminimai apie tą seną žmogų buvo blankūs... labiau žinojimas, kad jis buvo, negu konkretūs vaizdiniai. Ar jis pasisodindavo ją ant kelių, vedavosi pasivaikščioti, ar garsiai jai skaitydavo? Jeigu taip, Nensė tai pamiršo. Regis, jis niekaip nepaveikė jos vaikystės iki tos paskutinės dienos, kai, karui galų gale pasibaigus, jiedvi su mama visiems laikams išvyko iš Portkerio ir sėdusios į traukinį grįžo į Londoną. Kažkodėl tik šis įvykis palietė Nensės sąmonę ir pasiliko ryškiai išsipaūdęs į atmintį.

Jis atėjo į stotį jų išlydėti. Labai senas, labai aukštas ir ne-tvirtas, pasirėmęs lazda sidabrine rankena stovėjo perone prie atdaro vagono lango. Atsisveikindamas pabučiavo Penelopę.

Ilgi žili plaukai krito ant berankovio tvido apsiausto apykaklės, rankas išsiklaipiusiais sąnariais buvo apsimovęs vilnonėmis pirštinėmis, iš kurių kyšojo pirštai, balti ir bekraujai it kaulai.

Pačią paskutinę akimirką, kai traukinys jau pajudėjo, Penelopė sugriebė Nensę ir pakėlė, o senukas įkišo ranką pro langą ir palietė putlų jos skruostą. Nensė prisiminė šaltą lyg marmuras jo ranką. Daugiau niekam nebebuvo laiko. Traukinys padidino greitį, peronas tolo, senasis vyras jame vis mažėjo ir mojuodamas didžiule juoda skrybėle plačiais kraštais galutinai su jomis atsisveikino. Tai buvo pirmas ir paskutinis Nensės prisiminimas apie senelį, nes kitais metais Lorensas Sternas mirė.

Sena istorija, pasakė sau Nensė. Ir nekelianti sentimentų. Net keista, kad šiais laikais kas nors gali norėti nusipirkti jo paveikslą. „Vandens nešėjas“. Negalėdama to suprasti ji papurtė galvą, nustūmė painias mintis į šalį ir džiugiai nėrė į iliuzinį *Social Diary* pasaulį.

Sudomino? Pirkite knygą KRIAUKLIŲ IEŠKOTOJAI
ir perskaitykite šią istoriją iki pabaigos.

JAUSMŲ KLASIKA

Legendinio tapytojo dukra Penelopė Kiling nugyveno ilgą, turiningą ir įdomų gyvenimą: bohemiška vaikystė, nelaiminga santuoka karo akivaizdoje ir tas vienintelis, kurį mylėjo labiausiai. Likimas juodu išskyrė, tačiau skausmas širdyje niekuomet nedingo. Ji užaugino tris vaikus ir išmoko priimti juos tokius, kokie jie yra – godžius, savanaudžius, vis rečiau aplankančius ir vis mažiau primenančius tuos žmones, kuriais Penelopė norėjo, kad jie taptų.

Kai Penelopė sužino, kad jos tėvo paveikslas „Kriauklių ieškotojai“ dabar yra vertas anksčiau net nesapnuotų turtų, ji supranta, kad nuo šiol priimami sprendimai gali šeimą sustiprinti arba išskirti amžiams.

„Kriauklių ieškotojai“ – įtraukiantis pasakojimas apie meilę ir gyvenimą. Tai – magiškas, laiko iššūkius atlaikęs kūrinys, palietęs skaitytojų širdis. Šis nuostabus romanas – vienas tų, kuriais skaitytojai palaiminami nepaprastai retai – tobulas skaitinys visiems – tiek Rosamunde Pilcher talentu neabejojantiems, tiek ją tik atrandantiems.